

Praksa in raziskovanje policijskega dela v skupnosti v Sloveniji

Maja Jere¹, Andrej Sotlar² in Gorazd Meško³

Po letu 1991 se je slovenska policija lotila postavljanja novih temeljev policijske preventive in policijskega dela v skupnosti. Stare prakse družbenega nadzorstva so bile opuščene in zvrstili so se poskusi reform, ki naj bi slovensko policijo približale zahodnim idejam o policijskem delu. Od leta 1998 so se na različnih vzorcih policistov in prebivalcev zvrstile raziskave, ki so se nanašale predvsem na ocene in stališča prebivalcev in policistov do policijskega preventivnega dela, na pripravljenost prebivalcev za sodelovanje s policijo, zadovoljstvo z delom vodij policijskih okolišev in ostalih policistov, delovanje varnostnih sosvetov, zaupanje v policijo, strah pred kriminaliteto ter partnerstvo med policijo in lokalnimi skupnostmi. Izsledki raziskav kažejo, da so prebivalci pretežno zadovoljni s sodelovanjem policije z lokalnim okoljem, pri čemer so sami bolj pripravljeni sodelovati s policisti, kot pa to slednji zaznavajo. Oboji so bolj naklonjeni policijskemu delu v skupnosti kakor tradicionalnim pristopom, prebivalci bi si ob tem želeli, da bi bila policija bolj dostopna in prisotna na terenu, policijski komandirji pa čutijo premalo posluha lokalnih skupnosti za delo v posvetovalnih telesih. Policija zatrjuje, da se zaveda potrebe po partnerskem sodelovanju, in se usmerja k ljudem ter krepi zavedanje, da so policisti v službi ljudi. Kljub prizadevanjem za vzpostavlanje lokalnega partnerstva v okviru varnostnih sosvetov glavno odgovornost za reševanje varnostne problematike še vedno nosi policija. Glavni izzivi za prihodnost tako ostajajo, kako pritegniti lokalno prebivalstvo k sodelovanju pri prizadevanjih za večjo varnost in kako utrditi uvajanje in izvajanje filozofije policijskega dela v skupnosti ter kako zagotoviti visoko stopnjo integritete na obeh straneh partnerskega sodelovanja.

Ključne besede: policijsko delo v skupnosti, vodja policijskega okoliša, varnostni sosvet, zagotavljanje varnosti na lokalni ravni, Slovenija.

UDK: 315.74:659.4(497.4)

1 Uvod

Policijsko delo v skupnosti je hkrati »filozofija (način razmišljanja) in organizacijska strategija (način udejanjanja filozofije) z namenom skupnega reševanja problemov v skupnosti, ki se nanašajo na kriminaliteto, prepovedane droge, strah pred kriminaliteto, kršenje reda in vprašanja glede kakovosti življenja v soseski« (Trojanowicz, 1990, v Meško, 2001: 285). Policijsko delo v skupnosti je bilo v Sloveniji uvedeno kot del procesa demokratizacije in prenosa idej o policijskem delu z Zahoda po družbenopolitičnih spremembah leta 1990 (Meško in Lobnikar, 2005 a; Meško, 2009; Lobnikar in Meško, 2010), podobno kot v

nekaterih drugih evropskih državah (Mitar, 1995). Toda nekateri elementi policijskega dela v skupnosti so bili v slovenski policiji bolj ali manj prisotni vse od konca druge svetovne vojne dalje. Po Zakonu o narodni milici iz leta 1946 je bila osnovna enota splošne narodne milice postaja narodne milice, katere območje je bilo razdeljeno na patroljne okoliše oziroma rajone. Kljub centralističnemu vodenju je bila ena izmed nalog miličnikov tudi spoznavanje ljudi in zemljišča na območju svoje postaje. Leta 1950 so se začeli uveljavljati kombinirani patroljni obhodi, pri katerih je lahko samoiniciativnost miličnikov prišla bolj do izraza. Takšna oblika dela je vplivala tudi na vzpostavitev informativne mreže miličnika v nekem kraju, s čimer je varnostno pomembne informacije milica dobila tudi takrat, ko miličnikov ni bilo na terenu. Leta 1953 so v ljudski milici začeli uvajati novo obliko terenskega dela – sektorsko službo. Sektorski miličnik je službo v svojem sektorju opravljal po lastnem preudarku, poleg tradicionalnih represivnih nalog milice je opravljal tudi preventivne naloge in sodeloval z državljani. Po letu 1963 so se območja postaj milice uskladila z območji takratnih občin in so bila dalje razdeljena na obhodne okoliše, ki pa so se teritorialno prekrivali z območji novoustanovljenih krajevnih skupnosti. Vodja obhodnega okoliša je tako skrbel predvsem za javno varnost, s poudarkom na širšem in pristnejšem sodelovanju z občani v krajevni skupnosti. Po letu 1976 je varnostni okoliš, pred tem

¹ Maja Jere je mlada raziskovalka in asistentka na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru. E-pošta: maja.jere@fvv.uni-mb.si.

² Dr. Andrej Sotlar je docent za varnostni sistem na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru. E-pošta: andrej.sotlar@fvv.uni-mb.si.

³ Dr. Gorazd Meško je redni profesor za kriminologijo in dekan Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru. Je vodja raziskave z naslovom Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni (2011–2012). Raziskava poteka v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »KONKURENČNOST SLOVENIJE 2006–2013«, iz katerega izhaja ta prispevek. E-pošta: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si.

obhodni okoliš, prevzel vodja varnostnega okoliša in dobil vrsto novih nalog, večinoma povezanih z razvojem sistema družbene samozaščite in izvrševanjem zadev javne varnosti na območju varnostnega okoliša (Policija, 2012 b). Opisani dejavniki v sistemu družbene samozaščite v sedemdesetih letih 20. stoletja so predstavljali zametke današnje vloge vodje policijskega okoliša ter partnerskega sodelovanja na področju zagotavljanja varnosti. Takšna preventivna vloga policije takrat ni povsem zaživela, najverjetneje zato, ker je šlo za institucionalizirano, ideološko naravnano ter s predpisi vsiljeno obliko samozaščitnega obnašanja (Kolenc, 2003; Policija, 2012 b).

Po neodvisnosti Slovenije, leta 1991, so bile stare prakse družbenega nadzorstva opuščene in zvrstili se se poskusi reform, ki bi slovensko policijo približale zahodnim idejam o policijskem delu. Kot mnoge druge postkomunistične države je tudi Slovenija na deklarativni ravni sledila konceptu policijskega dela v skupnosti po vzoru Združenih držav Amerike in Velike Britanije, vendar pa se je zaradi naglice in pomanjkljivega razumevanja temeljne filozofije ter osnovnih zahtev, predvsem pa zakonske ureditve, ki policiji ne daje tako obsežne diskrecije kot v državah, od koder izvira sodobna filozofija policijskega dela v skupnosti, zataknilo pri implementaciji (Meško in Klemenčič, 2007; Meško, 2009).

V članku je policijsko delo v skupnosti v Sloveniji obravnavano z dveh zornih kotov, prakseološkega in znanstvenoraziskovalnega. Najprej so prikazani nekateri pristopi k policijskemu delu v skupnosti v zadnjih letih. Sledita identifikacija in analiza političnostrateških usmeritev za delovanje policije in policistov v lokalnih skupnostih. Ta se implementira z normativnopravnim in organizacijsko-funkcionalnim vidikom policijskega dela v skupnosti, ki se najočitneje manifestira v delovanju vodij policijskih okolišev in varnostnih svetov. Razvoju policijskega dela v skupnosti je sledil tudi interes raziskovalcev, zato so v drugem delu članka predstavljene najpomembnejše raziskave s tega področja v Slovenji, in sicer na način, da je iz njihovih ugotovitev moč sklepati o dejanski razvitosti, dometu in učinkih policijskega dela v skupnosti. Raziskave so namreč najpogosteje zajele prebivalstvo, policiste in predstavnike občin, to pa so glavni protagonisti policijskega dela v vsaki skupnosti.

2 Policijsko delo v skupnosti v praksi

2.1 Političnostrateške usmeritve za policijsko delo v skupnosti

Policijsko delo v skupnosti je prej kot v zakonodaji opredeljeno v strateškousmerjevalnih in operativnih dokumentih Ministrstva za notranje zadeve in policije. To še posebej velja za obdobje zadnjih desetih let. V dokumentu *Temeljne usme-*

ritve za pripravo srednjeročnega načrta razvoja in dela policije za obdobje od leta 2003 do 2007 (Ministrstvo za notranje zadeve, 2003) je bilo tako zapisano, da je osnovno vodilo slovenske policije opravljanje policijske dejavnosti v skupnosti, pri čemer izhaja iz poslanstva, da pomaga ljudem, skrbi za njihovo varnost in varnost premoženja, ter vizije, da s partnerstvom s posamezniki in skupnostjo zagotavlja varno življenje ljudi. V *Letnem načrtu dela policije za leto 2003* (Ministrstvo za notranje zadeve, 2003) je bil zastavljen strateški cilj, to je razvijanje partnerskega odnosa s posamezniki in skupnostmi. Njegovi podcilji so bili usmerjeni v vzpostavitev in razvoj partnerskega odnosa med policijo in državljani v vseh lokalnih skupnostih, dosledno upoštevanje usmeritev policijske dejavnosti in usmeritev za izvajanje preventivnega dela ter razvoja preventivnih programov za varnost v skupnostih.

Tudi trenutno veljavne *Temeljne usmeritve za pripravo srednjeročnega načrta razvoja in dela policije v obdobju 2008–2012* (Ministrstvo za notranje zadeve, 2008) poudarjajo vzpostavljjanje in razvijanje partnerstva s skupnostjo, omenjeni pa sta tudi spremenjena vloga vodje policijskega okoliša ter večja prisotnost vseh policistov na terenu. Natančneje, v obliki usmeritve, so zgornji poudarki zapisani v *Srednjeročnem načrtu razvoja in dela policije za obdobje 2008–2012* (Ministrstvo za notranje zadeve, 2007). Med drugim je predvideno razvijanje novih metod dela policije v lokalni skupnosti ter preventivnih programov. Aktualne *Usmeritve in obvezna navodila za pripravo letnega načrta dela policije v letu 2011* (Ministrstvo za notranje zadeve, 2010 a) narekujejo, naj letni načrt odraža prioriteto krepitev preventivnih dejavnosti in policijskega dela v skupnosti. Naloga policije v tekočem letu je tudi, da preveri ustreznost teritorialne razdelitve obstoječih policijskih okolišev, opredeli nove oblike neposrednega sodelovanja in vzdrževanja stikov vodje policijskega okoliša in drugih policistov s prebivalci v urbanih okoljih ter po potrebi dopolni oziroma na novo opredeli naloge vodij policijskih okolišev – ti naj postanejo dobri poznavalci problematike v lokalnem okolju in delujejo predvsem preventivno.

Na ravni kriminalitetne politike Republike Slovenije je policijsko delo v skupnosti omenjeno v *Resoluciji o preprečevanju in zatiranju kriminalitete* iz leta 2006. Med drugim je tu zapisano, da lahko na področju kriminalitete na lokalni ravni situacijsko preventivno uspešno deluje zlasti policija, ki je že pred leti začela izvajati strategijo policijskega dela v skupnosti. Poudarek je na metodah in oblikah dela, kot so svetovanje, delo v posvetovalnih telesih, delo v policijskih pisarnah, izobraževanje otrok in odraslih ter neformalne oblike druženja in povezovanja z državljani. Posebej je izpostavljena vloga vodje policijskega okoliša. K večjemu občutku varnosti državljanov in demotivaciji potencialnih storilcev kaznivih dejanj naj bi prispevali predvsem fizična prisotnost policistov na lokalni ravni, njihova vpetost v življenje lokalnega okolja

(seznanjenost s problemi, osebni stik s problematičnimi osebami, zlasti mladimi, ustno svetovanje in opozarjanje) in njihov osebni zgled. Po drugi strani pa *Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2007–2011* (2007) policijskega dela v skupnosti eksplicitno sploh ne omenja! Zadrego vsaj deloma popravlja predlog *Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016* (Ministrstvo za notranje zadeve, 2011), kjer je zapisano, da policijsko delo v skupnosti trenutno predstavlja enega izmed osrednjih konceptov pri (policijskem) preprečevanju kriminalitete in zmanjševanju strahu pred njo.

Razlog, da omenjeni predlog novega nacionalnega programa preprečevanja in zatiranja kriminalitete pripisuje policijskemu delu v skupnosti tako velik pomen, gre verjetno iskati tudi v stališčih in prepričanjih policijskega vodstva. Generalni direktor slovenske policije je namreč ob različnih priložnostih poudaril pomen odprtosti in sodelovanja policije z drugimi institucijami, skupnostmi in posamezniki. Tudi na okrogli mizi o pripravi omenjene resolucije je poudaril izjemen pomen partnerskega odnosa z občani in civilno družbo za uspešno delo policije in pravosodja, za kar je potreben multidisciplinarni pristop h kriminalitetni politiki, ki predvideva tesno medresorsko sodelovanje in vključevanje različnih udeležencev pri iskanju sodobnejših in učinkovitejših rešitev za preprečevanje in zatiranje kriminalitete (Jere, Eman in Bučar, 2011).

Za implementacijo policijskega dela v skupnosti pa zgolj deklarativne zaveze na političnostrateški ravni niso dovolj, ampak se morajo te udejanjiti v obstoječih in novo oblikovanih normativnopравnih okvirih delovanja policije, ki se mora v ta namen ustrezno organizirati in prilagoditi svoje metode dela. Primer takšnih praktičnih rešitev bo predstavljen v naslednjem podpoglavju.

2.2 Normativnopравni in organizacijsko-funkcionalni vidik policijskega dela v skupnosti

Zakon o policiji (1998) določa, da je slovenska policija organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve in opravlja naloge na treh ravneh – državni (Generalna policijska uprava), regionalni (policijske uprave) in lokalni (policijske postaje). Območje policijskih postaj je razdeljeno na policijske okoliše, ki lahko obsegajo eno ali več občin, lahko pa tudi zgolj del občine. Policijski okoliš je namenjen uresničevanju socialne funkcije policije, vodja policijskega okoliša pa je nosilec preventivnih nalog na območju lokalne skupnosti. Kadar je to potrebno zaradi varnostne problematike ali oddaljenosti od policijske postaje, se lahko v objektih zunaj sedeža policijskih postaj določijo policijske pisarne, ki tako omogočajo neposredno policijsko prisotnost (Zakon o policiji, 1998). Policija sodeluje v okviru svojih pristojnosti z organi lokal-

nih skupnosti, organizacijami in institucijami na področjih, ki se nanašajo na izboljšanje varnosti v lokalni skupnosti. Z njimi sporazumno ustanavlja svete, sosvete, komisije ali druge oblike partnerskega sodelovanja na področju varnosti, kar je temelj za policijsko delo v skupnosti (21. člen Zakona o policiji, 1998). Leta 2011 je bilo v Sloveniji 7666 policistov (5945 uniformiranih policistov in 885 kriminalistov) oziroma en policist na 267 prebivalcev (Policija, 2012).

Policijsko delo v skupnosti je le do neke mere normativnopравno determinirano. Kot rečeno, Zakon o policiji (1998) v 21. členu predvideva sodelovanje policije z organi lokalnih skupnosti in z drugimi organi, organizacijami ter institucijami na področjih, ki se nanašajo na izboljšanje varnosti v lokalni skupnosti. Zakon o občinskem redarstvu (2006) določa, da občinski svet sprejme občinski program varnosti, s katerim so, na podlagi ocene varnostnih razmer, določene vrste in obseg nalog občinskega redarstva. Z 9. členom zakona je določeno, da redarji pri opravljanju nalog in pooblastil sodelujejo s policisti.

2.2.1 Varnostni sosveti

Zakon o lokalni samoupravi (2007) v 29. členu županom omogoča ustanovitev posvetovalnih teles na področju problematike v lokalni skupnosti (občini). Za potrebe partnerskega sodelovanja na področju preprečevanja kriminalitete in odzivanja na nered v skupnostih se ustanavljajo sveti, sosveti, komisije ali druge podobne oblike sodelovanja. Varnostni sosveti so del strategije policijskega dela v skupnosti in predstavljajo organiziran način določanja prednostnih nalog na področju kriminalne preventive in zagotavljanja varnosti na lokalni ravni (Meško, 2004; Meško in Lobnikar, 2005; Meško, Nalla in Sotlar, 2006). V Sloveniji tako v posameznih občinah deluje 179 varnostnih sosvetov. V večini primerov so ustanovitelji sosvetov župani, v njih pa sodelujejo še policisti, predstavniki šol, socialnih služb, zasebnovarnostnih podjetij, društev, nevladnih organizacij in zasebnih podjetij (Ministrstvo za notranje zadeve, 2010).

Varnostni sosvet naj bi torej predstavljal telo, v katerem se srečujejo lokalna skupnost, policija in druge interesne skupine iz lokalnega okolja ter iščejo skupne rešitve za izboljšanje varnosti na lokalni ravni. Podobna praksa, s sveti za varnost v vsaki lokalni skupnosti, je obstajala v Sloveniji že pred letom 1991, ko sta bili preventiva kriminalitete in javna varnost promovirani in izvajani v okviru sistema družbene samozščite, ki je izhajal iz ideologije in prakse socializma kot družbenopolitičnega in gospodarskega koncepta razvoja družbe. V tem smislu gre torej za ponovno uvedbo že znanih strategij zagotavljanja varnosti na lokalni ravni v novo družbenopolitično okolje (Meško, 2006). Posvetovalna telesa se ukvarjajo s področji prometne varnosti, zagotavljanja javnega reda in miru ter preprečevanja kriminalitete. V sklop njihovih nalog sodi analiziranje varnostnih razmer

v lokalni skupnosti, oblikovanje strategij s področja varnosti, izvajanje projektov, pridobivanje finančnih sredstev,⁴ ustanavljanje delovnih skupin na ravni sosesk, mestnih četrti in krajevnih skupnosti, izdajanje preventivnega gradiva (zloženke, plakati), organiziranje okroglih miz, javnih tribun ter seznanjanje javnosti z delom posvetovalnih teles (Kolenc, 2002). K delovanju varnostnih svetov in policijskemu delu v skupnosti nasploh je slovenska policija prispevala veliko, glavni izziv pa ostaja, kako pritegniti lokalno prebivalstvo k skupnem reševanju varnostne problematike (Meško, 2006).

2.2.2 Vodja policijskega okoliša

Po osamosvojitvi Slovenije, še posebej pa po spremembi družbenopolitičnega in gospodarskega sistema, se je policija lotila postavljanja novih temeljev policijske preventive in policijskega dela v skupnosti. Leta 1992 je začela *Idejni projekt javne varnosti*, ki se je leta 1995 preimenoval v *Projekt Policija*. Ena od osnovnih značilnosti preventivnega policijskega dela naj bi bilo stalno aktivno komuniciranje z javnostjo, s ciljem njenega varnostnega ozaveščanja in vključevanja drugih javnih služb ter državljanov v nadzorovanje motečih in nevarnih pojavov (Žaberl, 2004). Takšno komuniciranje poteka tudi prek neposrednega stika policistov (še posebej vodij policijskih okolišev) s prebivalci v lokalni skupnosti. V procesu reorganizacije policije na lokalni ravni v letu 1992 je iz 635 nekdanjih varnostnih okolišev nastalo 318 na novo ustanovljenih policijskih okolišev (Meško in Lobnikar, 2005; Žerak, 2004).

Vodja policijskega okoliša je varnostni partner državljanov, nanj se lahko državljanji obračajo po nasvet in pomoč, za vodje policijskih okolišev so navadno postavljeni policisti z dolgoletnimi izkušnjami in komunikacijskimi sposobnostmi. Na uradni strani slovenske policije (Policija, 2012 a) so zapisana imena vseh 317 vodij policijskih okolišev v Sloveniji, na voljo pa so tudi osnovne informacije o nalogah vodij policijskih okolišev, napotki, kdaj poklicati vodjo policijskega okoliša, in poziv k soustvarjanju ugodnih varnostnih razmer (Kolenc, 2002; Lobnikar in Meško, 2010).

Vodja policijskega okoliša je nosilec policijskega dela v skupnosti, zadolžen je za sodelovanje z drugimi policisti, prebivalci, predstavniki lokalne skupnosti, društvi, organizacijami, gospodarskimi družbami, zavodi, organi in organizacijami ter drugimi interesnimi združenji (Meško in Lobnikar,

2005 a). V okviru svojega predvsem preventivnega delovanja med drugim sodeluje pri preprečevanju in odkrivanju kaznivih dejanj ter storilcev, ugotavlja in nadzoruje kriminalna žarišča, seznanja prebivalce s pojavnimi oblikami kriminalitete in kršitvami, jih opozarja na kazniva dejanja in prekrške ter jim svetuje v zvezi s preprečevanjem teh, predava v šolah in vrtcih, obiskuje oškodovance in žrtve, vrača najdene oziroma zasežene predmete ter pridobiva informacije z razgovori (Policija, 2011 a). Naloge vodij policijskega okoliša opredeljujejo *Pravila policije, Strategija v skupnost usmerjenega policijskega dela, Usmeritve za izvajanje preventivnega dela in Ukrepi za izboljšanje v skupnost usmerjenega policijskega dela* (Meško in Lobnikar, 2005; Vrtič in Lobnikar, 2004).

Policijsko delo v skupnosti je tudi predmet usposabljanja policistov na temeljnem usposabljanju in kasneje na usposabljanjih vodij policijskih okolišev. Usposabljanj za policijsko delo v skupnosti se udeležujejo tako vodje policijskih okolišev kot tudi predstojniki policijskih postaj. Izhodišča za usposabljanje s področja policijskega dela v skupnosti so prispevki tako policistov kot raziskovalcev (Meško, 2001; Mikulan, 1997).

3 Policijsko delo v skupnosti – ugotovitve raziskav

Kot kaže, implementacija policijskega dela v skupnosti ni bila popolnoma zadovoljiva (Meško in Lobnikar, 2005; Meško in Klemenčič, 2007). Še posebej začetki so bili zaznamovani z organizacijskimi, kadrovske in vsebinske težavami (Pečar, 2002). Glavne ovire pri implementaciji so povezane s pomanjkljivo prilagoditvijo uvoženega modela slovenskemu pravnemu in družbenemu kontekstu ter s konceptualnimi težavami filozofije policijskega dela v skupnosti, poraja pa se tudi vprašanje profesionalnosti policijskega dela nasploh (Meško in Klemenčič, 2007). Kljub številnim reformam po letu 1991 še ni prišlo do ključnih sprememb v miselnosti policistov, še posebej pri posameznikih, ki so se policiji pridružili pred letom 1990, kar priča o dobro poznanem razkoraku med sprejetimi strategijami in njihovim dejanskim uresničevanjem v praksi. V slovenskem prostoru je »policijsko delo v skupnosti« obstajalo že pred letom 1991, vendar bolj ideološko naravnano, v smislu vseobsegajočega družbenega in političnega nadzorovanja državljanov, zato lahko izkušnje in spomini na komunistični režim po eni strani delujejo pozitivno na pripravljenost javnosti za sodelovanje, po drugi strani pa lahko ljudi odvrta od sodelovanja. Nekatere prakse namreč spominjajo na vzvode razširjenega totalnega državnega nadzorstva, medtem ko so druge sprejete kot osnovni dejavniki varnosti skupnosti in vzdrževanja javnega reda (Meško in Klemenčič, 2007; Meško, 2009). Predlogi občanov za uspešnejše policijsko delo v skupnosti se nanašajo predvsem na policijske patrulje v lokalnem okolju,

⁴ Finančna sredstva za delovanje posvetovalnega telesa niso formalno zagotovljena, zato jih posamezna posvetovalna telesa pridobivajo na različne načine – s črpanjem sredstev iz državnega proračuna, donacij, prispevkov podjetij, organizacij in posameznikov (Kolenc, 2002).

prisotnost in dostopnost policistov na terenu, izboljšanje komuniciranja in sodelovanja med policisti in lokalnim prebivalstvom ter razvijanje komunikacijskih in socialnih veščin in poglobljanje znanja policistov s področja kulturne raznolikosti.

Takšne in podobne ugotovitve izhajajo iz raziskav s področja policijskega dela v skupnosti, ki so bile od leta 1998

opravljene na različnih vzorcih policistov, prebivalcev, županov, občinskih svetnikov in drugih z območij posameznih policijskih uprav, občin, mest in statističnih regij (tabela 1). Ugotovitve nudijo oris razvoja policijskega dela v skupnosti v Sloveniji in osvetljujejo problematiko, ki se poraja v procesu njegove implementacije.

Tabela 1: Kronološki in tematski pregled raziskav o policijskem delu v skupnosti v Sloveniji

Naslov in avtorji	Leto	Preučevani vzorec	Predmet raziskovanja	Vrsta raziskave in metode zbiranja podatkov
Strah pred kriminaliteto, policijsko preventivno delo in javno mnenje o policiji (G. Meško in sodelavci)	1998	Prebivalci z območja Metlike, Severne Primorske in Ljubljane (n = 343)	Občutki strahu pred kriminaliteto; pojavi, ki ogrožajo ljudi; stališča do policijskega preventivnega dela.	Kvantitativna – anketiranje
V skupnost usmerjeno policijsko delo v mestu Ljubljana: ugotavljanje potreb za ustanovitev mestne policije ali redefiniranje dela državne policije (M. Pagon in B. Lobnikar)	2000	Policisti (n = 95) in prebivalci Ljubljane (n = 75)	Odnos do v skupnost usmerjenega policijskega dela, pripravljenost in percepcija pripravljenosti prebivalcev za sodelovanje pri policijskem delu.	Kvantitativna – anketiranje
Zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti (G. Meško)	2003, 2004	Predstavniki varnostnih sosvetov (n = 178)	Ustanavljanje, delovanje in vloga varnostnih sosvetov, odgovornost za reševanje lokalne varnostne problematike, vloga policije pri preprečevanju kriminalitete na lokalni ravni, partnersko sodelovanje, občutki ogroženosti in strah pred kriminaliteto, policijsko delo v skupnosti.	Kvantitativna in kvalitativna – okrogle mize in anketiranje
Stališča komandirjev policijskih postaj do policijskega dela v skupnosti (F. Kosmač in V. Gorenak)	2004	Komandirji policijskih postaj (n = 53)	Zadovoljstvo s posameznimi segmenti dela, zadovoljstvo z vsebino temeljnih dokumentov s področja policijskega dela v skupnosti, ocena seznanjenosti vodij policijskih okolišev z vsebino temeljnih dokumentov na področju policijskega dela v skupnosti, ocena dela vodij policijskih okolišev, ocena sodelovanja v posvetovalnih telesih lokalnih skupnosti, ocena potrebe po določenih znanjih vodij policijskih okolišev.	Kvantitativna – anketiranje
Raziskava o ocenah in stališčih prebivalcev obmejnih območij do dela policistov na bodoči schengenski meji (B. Lobnikar in sodelavci)	2005	Prebivalci obmejnega pasu z Republiko Hrvaško (n = 533)	Ocena in stališča prebivalcev do dela policistov – zaupanje in zadovoljstvo z delom policistov, občutek varnosti, ocena vedenjskih značilnosti policistov, pripravljenost prebivalcev za sodelovanje s policijo.	Kvantitativna – anketiranje
Razhajanje med oceno stanja in med pričakovanji ljudi do policije z območja PU Maribor (F. Vrtič)	2005	Prebivalci z območja Policijske uprave Maribor (n = 1006)	Ocene policistov v postopkih, o občutku varnosti, o zaupanju policiji, ocena legitimnosti dela policistov, zadovoljstvo z delom policistov.	Kvantitativna – telefonsko anketiranje
Policing in a post-socialist country: critical reflections (G. Meško)	2006	Policisti (n = 847)	Profesionalnost slovenske policije, policijska kultura, podpora nadrejenih, komunikacija znotraj organizacije, percepcija pripravljenosti prebivalcev za sodelovanje pri policijskem delu, zadovoljstvo z delom, mnenje o policijskem delu v skupnosti.	Kvantitativna – anketiranje

Raziskava stanja na področju v skupnost usmerjenega policijskega dela – stališča občinskih varnostnih svetov (Ministrstvo za notranje zadeve)	2010	Občine, ki imajo ustanovljene varnostne sosvete (n = 117)	Stanje na področju policijskega dela v skupnosti, analiza stališč članov občinskih varnostnih svetov o različnih vidikih sodelovanja med lokalno skupnostjo, policijo in občinskimi redarstvi.	Kvantitativna – anketiranje
Javnomnenska raziskava o ocenah in stališčih prebivalcev Republike Slovenije o delu policije 2010 (M. Černič, M. Makarovič in M. Macur)	2010	Polnoletni prebivalci Slovenije (n = 2007)	Zaupanje v policijo, zadovoljstvo z delom policije, mnenje o nadzoru nad policijo, ocene lastnosti policije, ocene uspešnosti delovanja policije, primerjava s policijami v drugih evropskih državah, pripravljenost sodelovati s policijo, ocena sodelovanja policije z lokalnim okoljem, ocenjevanje preventivnih akcij.	Kvantitativna – telefonsko anketiranje
Zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti (V. Gorenak in I. Gorenak)	2010	Župani in občinski svetniki v Sloveniji (n = 520)	Ocene in stališč županov in svetnikov do dela policistov, njihova pripravljenost za sodelovanje s policisti.	Kvantitativna – anketiranje
CRP – Občutki ogroženosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih, ki ga izvaja Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru (G. Meško in sodelavci)	2010–2012 (v teku)	Policisti (n = 581), prebivalci (n = 961), policijski šefi (n = 24), župani – predstavniki občin in civilne družbe (n = 24)	Stopnja vpetosti policije v posamezne lokalne skupnosti, partnerstvo med policijo in lokalnimi skupnostmi, obstoječe oblike policijskega dela v skupnosti, delovanje varnostnih svetov v občinah in odzivanje policije na subjektivne in objektivne oblike ogroženosti lokalnega prebivalstva.	Kvantitativna in kvalitativna – anketiranje, skupinski usmerjeni intervjuji

V letu 1998 je bila med prebivalci z območja Metlike, Severne Primorske in Ljubljane izvedena raziskava, v kateri so anketiranci med drugim poročali o svojih stališčih do policijskega preventivnega dela. Ugotovitve so pokazale, da ljudje pričakujejo sodelovanje policije in so tudi pripravljeni sodelovati z njo – policistom bi pomagali, jim posredovali informacije, ne bi pa jim dovolili vstopa v svoje stanovanje (Meško et al., 2000).

Raziskava iz leta 2000 o razlikah med policisti in prebivalci v mestu Ljubljana in okolici, v odnosu do policijskega dela v skupnosti in pripravljenosti prebivalcev za sodelovanje pri posameznih policijskih opravilih je pokazala, da so tako policisti kot prebivalci bolj naklonjeni policijskemu delu v skupnosti kot tradicionalnim pristopom k izvajanju policijske dejavnosti. Zanimiva je tudi ugotovitev, da so prebivalci pripravljeni sodelovati s policisti v veliko večji meri, kot to zaznavajo policisti (Pagon in Lobnikar, 2001).

Rezultati raziskave o stališčih komandirjev policijskih postaj o policijskem delu v skupnosti iz leta 2004 kažejo, da so komandirji relativno zadovoljni z motiviranostjo vodij policijskih okolišev za delo v skupnostih, z vsebino strategije policijskega dela v skupnosti in usmeritvami za izvajanje policijskega preventivnega dela, bistveno manj pa so zadovoljni z navodili za evidentiranje preventivnega dela. Po mnenju komandirjev policijskih postaj vodje policijskih okolišev v celoti in zelo dobro poznajo vsebino dokumentov, ki opredeljujejo policijsko delo v skupnosti, prav tako ocenjujejo, da vodje policijskih okolišev v manjši meri opravljajo represivne naloge. Komandirji so ocenili, da ima policija ustrezne zakonske

podlage za delo v posvetovalnih telesih, komandirji sami tudi sodelujejo pri njihovem ustanavljanju, vendar čutijo pomanjkljivo poslušalo lokalnih skupnosti za delo v posvetovalnih telesih (Kosmač in Gorenak, 2004).

Meško in Lobnikar (2005) v študiji o varnostnih svetih ugotavljata, da je vzpostavljanje lokalnega partnerstva prek varnostnih svetov sicer korak v pravo smer, ki pa, kot kaže, do zdaj še ni prineslo želenih rezultatov. Glavna odgovornost za reševanje raznovrstnih problemov je še vedno na plečih policije. Po mnenju vprašanih so namreč za reševanje varnostne problematike na lokalni ravni v največji meri odgovorni policisti, sledijo subjekti socialnega skrbstva, državno tožilstvo, sodišča, nevladne organizacije in na koncu izobraževalne institucije. Vprašani so menili, da so ovire za reševanje varnostne problematike v okviru varnostnih svetov povezane predvsem z nejasno opredeljenimi vlogami sodelujočih, različnim pojmovanjem varnostne problematike, nerazumevanjem partnerskega odnosa, nezainteresiranostjo ljudi in centralizirano ureditvijo. Avtorja ugotavljata, da imajo preventivne dejavnosti na lokalni ravni več vpliva na zmanjševanje strahu pred kriminaliteto in občutkov ogroženosti kot pa na dejansko zmanjšanje nereda in kriminalitete v skupnostih.

Lobnikar in sodelavci (2005) so med prebivalci ob bodoči schengenski meji izvedli raziskavo o njihovih ocenah in stališčih do dela policistov. Anketiranci so med drugim izrazili potrebo po večjem sodelovanju policije s prebivalstvom, komuniciranju z njimi in nudenju pomoči. Glede na ugotovitve so prebivalci večinoma pripravljeni sodelovati s policisti – skoraj

polovica jih je izrazila pripravljenost za posredovanje podatkov o ilegalnih prehodih državne meje, več kot polovica anketirancev bi bila pripravljena poročati o raznih oblikah policijske korupcije in o storjenem kaznivem dejanju. Manjšo pripravljenost za sodelovanje pa so anketirani izkazali pri opraviilih, v katera v preteklosti policija prebivalcev ni tradicionalno vključevala – skupno patroliranje, določanje policijskih pooblastil, ocenjevanje uspešnosti in zakonitosti policijskega dela.

Na območju Policijske uprave Maribor je v letu 2005 potekala raziskava o razhajanju med oceno stanja in med pričakovanji ljudi do policije (Virtič, 2006). Rezultati so pokazali, da so prebivalci z delom policije zadovoljni, a vendar po njihovi oceni policisti ne dosegajo tega, kar ljudje od njih pričakujejo. Predvsem pričakujejo več zavzetosti pri reševanju njihovih problemov, več kot polovica prebivalcev pa je tudi pripravljena sodelovati s policijo.

Rezultati študije o profesionalnosti slovenske policije (2006) kažejo, da je 61,2 odstotka policistov v vzorcu 847 policistov odgovorilo, da policijsko delo v skupnosti ni izguba časa in da je koristno za policijo in ljudi v skupnostih. Vsi vodje policijskih okolišev so na to vprašanje odgovorili pritrdilno. Problemi, ki so jih navedli, so, da je malo ljudi pripravljeno sodelovati s policijo pri reševanju problemov v soseskah, kjer živijo (28 odstotkov), in da jih je še manj pripravljenih sodelovati pri nujenju informacij pri preiskovanju kriminalitete (21 odstotkov), vendar pa so v nekoliko večjem številu pripravljeno poklicati na policijo in jo obvestiti o sumljivih pojavih (35 odstotkov). Problem, ki so ga navedli vodje policijskih okolišev, je pomanjkanje policistov na policijskih postajah, kar vodi v to, da vodje policijskih okolišev opravljajo tudi druge policijske naloge in jim zato zmanjkuje časa za policijsko delo v skupnosti (Meško, 2006 a).

Ministrstvo za notranje zadeve je leta 2010 naročilo raziskavo stališč slovenske javnosti o policiji (Černič, Makarovič in Macur, 2010), ki je pokazala, da so prebivalci zadovoljni s sodelovanjem policije z lokalnim okoljem. Prebivalci so najboljše ocenili trud policistov pri reševanju težav, najslabše pa njihovo prisotnost na terenu. Dve tretjini vprašanih sta menili, da se policisti trudijo ali zelo trudijo pri reševanju težav v lokalnem okolju. Sodelovanje med ljudmi in vodjo policijskega okoliša so vprašani ocenili kot zadovoljivo, pri čemer več kot polovica vprašanih meni, da vodja policijskega okoliša dobro ali zelo dobro sodeluje z ljudmi v skupnostih.

V raziskavi o stališčih članov občinskih varnostnih sosvetov o različnih vidikih sodelovanja med lokalno skupnostjo, policijo in občinskimi redarstvi, ki je bila izvedena konec leta 2009 in v začetku leta 2010 pod okriljem Ministrstva za notranje zadeve (Ministrstvo za notranje zadeve, 2010), so člani

varnostnih sosvetov poročali, da se navadno sestajajo enkrat do trikrat letno, za varnost v občinah pa skrbi predvsem policija, sledijo občinska redarstva in družbe za zasebno varovanje.

V letu 2010 je bila izvedena raziskava o ocenah in stališčih županov in svetnikov 42 slovenskih občin. Župani in občinski svetniki so med različnimi področji (zadovoljstvo z delom policistov, uspešnost policistov, varnostno počutje, pripravljenost za sodelovanje s policisti, sodelovanje policistov z občani, medosebne kompetence policistov) najboljše ocenili pripravljenost za sodelovanje s policisti, slabše (s povprečno oceno 3,26 na lestvici od 1 do 5) pa so ocenili sodelovanje policistov z občani in varnostno počutje (Gorenak in Gorenak, 2011).

Zanimivost preučevanja policijskega dela v skupnosti se kaže tudi v sodelovanju policistov v raziskovalnem delu Fakultete za varnostne vede in drugih fakultet. Ti so v praksi izvajali in v okviru študija preučevali policijsko delo v skupnosti (na primer: Meško, Bahor in Kosmač, 2004; Žerak, 2004; Gorenak in Prijatelj, 2005; Pungercar in Meško, 2005; Tomaževič in Koporec, 2007; Virtič in Gorenak, 2008; Smolej in Gorenak, 2011; Majcenovič, 2011).

Kot primer akcijskega raziskovalnega projekta s področja policijskega dela v skupnosti je treba omeniti projekt »*Nazaj k ljudem*« (Ivančič, 2011). V *Usmeritvah in obveznih navodilih za pripravo letnega načrta dela policije v letu 2011* (Ministrstvo za notranje zadeve, 2010 a) je projekt naveden kot primer dobre prakse za okrepitev dela policije v skupnosti. Vodstvo policijske uprave Murska Sobota se je leta 2009 odločilo, da začne intenzivne dejavnosti za usmerjanje dela vodij policijskih okolišev, policijskih postaj in policijske uprave v lokalno skupnost, k ljudem. Temeljne naloge, ki so si jih zadali v okviru projekta, so obsegale izboljšanje varnosti v lokalni skupnosti s policijskimi ukrepi in s pomočjo lokalnega prebivalstva; določanje ukrepov v sodelovanju s prebivalci; ter vzpostavitev procesa analize problematike, uskladitve skupnih ukrepov in preverjanje učinkovitosti ob koncu leta. V okviru projekta je policijska uprava Murska Sobota v marcu 2011 organizirala okroglo mizo z naslovom *Sodelovanje lokalne skupnosti in policije*, ki so se je poleg strokovne javnosti, generalnega direktorja policije, direktorjev policijskih uprav ter drugih pripadnikov policije udeležili tudi župani iz Pomurja. Po dveh letih izvajanja se je avtor odločil s pomočjo anketiranja predstavnikov občine in policije ugotoviti, kako dobro poznajo projekt *Nazaj k ljudem* in ali je projekt prispeval k boljšemu sodelovanju in boljši varnosti na lokalni ravni. Med vprašanimi je 55 odstotkov zadovoljnih, 20 odstotkov pa zelo zadovoljnih s trenutnimi varnostnimi razmerami v pomurski regiji, na področju identifikacije problemov, načrtovanja ukrepov, izvajanja nalog ter merjenja učinkov pa po stopnji vpletenosti še vedno prednjači policija. Z vidika uspešnosti sodelovanja policije in lokalne skupnosti v pozitivnem

smislu izstopa področje javnih prireditev, negativno pa nasilje nad starejšimi, medvrstniško nasilje, problematika večetnične skupnosti in področje prepovedanih drog.

Ker je policijsko delo v skupnosti prioriteta policijske dejavnosti v Sloveniji, je Ministrstvo za notranje zadeve v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006–2013« predlagalo in financiralo raziskovalni projekt z naslovom *Občutki ogroženosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih*, ki ga izvaja Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru, sofinancira pa Agencija Republike Slovenije za raziskovalno dejavnost skupaj z Ministrstvom za notranje zadeve (2010–2012). Cilji projekta so ugotoviti stopnjo vpetosti policije v posamezne lokalne skupnosti, analizirati partnerstva med policijo in lokalnimi skupnostmi ter analizirati obstoječe oblike policijskega dela v skupnosti in delovanje varnostnih svetov v občinah. Projekt vsebuje anketiranje policistov in ljudi v skupnostih v celotni Sloveniji ter usmerjene intervjuje s policijskimi šefi, predstavniki občin in civilne družbe glede pomena in vloge policijskega dela v skupnosti (Svetek, 2011). V okviru raziskave so člani raziskovalne skupine v letu 2011 tudi aktivno sodelovali na treh posvetih na temo sodelovanja policije z lokalno skupnostjo ter spremljali potek teh posvetov. Prvi tak dogodek je bila omenjena okrogla miza *Sodelovanje lokalne skupnosti in policije za varnejšo skupnost v Murški Soboti*. Generalni direktor policije je ob tej priložnosti poudaril, da brez partnerskega odnosa med lokalnimi skupnostmi in policisti programi za zatiranje in preprečevanje varnostnih pojavov nimajo nobene veljave. Po njegovih besedah je potrebno s sodelovanjem med policijo in lokalno skupnostjo občanom vrniti zaupanje in zmanjšati strah ter jim s tem omogočiti kvalitetnejše življenje. Župani pomurskih občin so sodelovanje s policijo pohvalili, želeli pa bi si večje dostopnosti policije in več neposrednih stikov, poleg zaželenosti učinkovitosti in pravičnosti so poudarili tudi policistovo prijaznost, tako pri policistih kot tudi pri občanih pa naj bi spodbujali izboljšanje varnostne kulture (Pomurje.si, 2011; Vratarič, 2011). Naslednji posvet, naslovljen *Ohranimo naše mesto varno*, je dva tedna kasneje v podobni zasedbi potekal v Mariboru. Sekretar mariborskega varnostnega sosveta je predstavil delovanje sosveta, ki je po prepričanju udeležencev med najaktivnejšimi v državi ter svoje poslanstvo povezovanja lokalne skupnosti in policije opravlja zgledno. V sklopu sosveta četrtne in krajevne skupnosti organizirajo varnostne kolegije, na katerih razpravljajo o konkretnih lokalnih varnostnih razmerah. Udeleženci posveta so menili, da se s skupnimi dejavnostmi lokalne skupnosti in policije lahko okrepi občutek varnosti, ki je bistvenega pomena za kakovost bivanja v skupnosti. Generalni direktor policije je zatrdil, da se policija prioritarno usmerja k uporabnikom in krepi zavedanje, da so policisti v službi ljudi (Policijska uprava Maribor, 2011). V maju 2011 je bil na temo vpliva varnosti na kakovost življenja v lokalni skupnosti še posvet v Celju.

Generalni direktor policije Janko Goršek je ponovno poudaril, da je perspektiva slovenske policije usmerjenost v lokalno okolje, kar pomeni, da reagira na probleme lokalnega okolja, v katerem deluje, in jih rešuje. Z roko v roki z drugimi varnostnimi organi mora policija narediti nekatere korake, da se izboljša varnost v lokalnem okolju, pri čemer je poudarek na delu posameznih policijskih postaj (Possnj, 2011).

Na vseh treh posvetih je bilo zaznati visoko stopnjo pripravljenosti za sodelovanje med občinami in policijo v okviru obstoječe zakonodaje (torej v varnostnih svetih), župani menijo, da je treba policiste usposobiti za boljše komuniciranje in transparentno delo, opomnili pa so tudi, naj policijsko delo v skupnosti ne služi zgolj preiskovanju kriminalitete. Glede na odzive tako predstavnikov občinskih uprav kot policije se največji izzivi za prihodnost očitno kažejo na področju sodelovanja policije in občinskih redarstev.

4 Sklepne misli

Policijsko delo v skupnosti v okviru demokratične policijske dejavnosti še ni popolnoma uveljavljeno, saj so ga v Sloveniji na nov način začeli izvajati šele pred dobrim desetletjem. Kljub temu je napredek viden, in vse kaže, da je slovenska policija prebrodila težave, ki se pojavljajo v začetku uveljavljanja novih nadzorstvenih strategij in filozofij. Uspešen razvoj policijskega dela v skupnosti je mogoče pripisati načrtnemu delu v slovenski policiji, saj je policijsko delo v skupnosti ena izmed temeljnih prioritet slovenske policije. To se v praksi kaže tudi v tem, da je policijsko delo v skupnosti sestavni del temeljnega usposabljanja za nove policiste ter del specializiranih usposabljanj za policijske šefe in vodje policijskih okolišev. Z vidika razvoja policijskih ved pa je zelo pomembno dejstvo, da slovenska policija financira raziskovanje policijske dejavnosti, pri čemer ima policijsko delo v skupnosti očitno prednost pred vsemi drugimi oblikami policijske dejavnosti. O tem pričajo raziskave od sredine devetdesetih let 20. stoletja do današnjega dne. Raziskave so pokazale različne probleme, ki so jih v policiji skupaj s predstavniki občin reševali po najboljših močeh. Glede na rezultate preteklih raziskav so prebivalci pretežno zadovoljni s sodelovanjem policije z lokalnim okoljem, pri čemer so sami bolj pripravljeni sodelovati s policisti, kot pa to slednji zaznavajo. Oboji so bolj naklonjeni policijskemu delu v skupnosti kot tradicionalnim pristopom, prebivalci bi si ob tem želeli večje dostopnosti in prisotnosti policije na terenu, policijski komandirji pa čutijo premalo poslušnosti lokalnih skupnosti za delo v posvetovalnih telesih. Policija zatrjuje, da se zaveda potrebe po partnerskem sodelovanju, in se usmerja k uporabnikom ter krepi zavedanje, da so policisti v službi ljudi. Policijsko delo v skupnosti se je pokazalo kot dokaj učinkovito in uspešno pri ustvarjanju občutkov varnosti in skupnem reševanju varnostnih problemov v skupnosti, pri

čemer so se pričakovanja, da bo policijsko delo v skupnosti zdravilo za vse varnostne probleme, ponekod tudi izjalovila. Kot drugje po svetu, se je tudi slovenska policija v začetni fazi soočala s kadrovskimi težavami, pomanjkljivim znanjem in pomanjkanjem večšin za delo z ljudmi v skladu z načeli policijskega dela v skupnosti. Z vidika razumevanja koncepta in filozofije policijskega dela v skupnosti je bilo nekaj težav, saj so nekateri policijski šefi razumeli takšno delo zgolj kot represivno delo policije v določenih oziroma problematičnih skupnostih. Te težave so bile odpravljene, vendar se občasno pojavijo problemi pomanjkanja policistov, zaradi česar morajo vodje policijskih okolišev opravljati tudi druge policijske naloge, ki so lahko v konfliktu s policijskim delom v skupnosti (Meško, 2006). Z vidika organizacijske kulture v policiji postaja policijsko delo v skupnosti med policisti vse bolj cenjeno, saj jih vse več meni, da takšno policijsko delo prispeva k socialnemu kapitalu v slovenski družbi in da je pomemben del celotne policijske dejavnosti. Konec koncev je prav policija tista, ki si od vključevanja v lokalno skupnost obeta največ, saj je uspeh njenega delovanja močno odvisen od ljudi v skupnosti (Pečar, 2001). Čeprav poglobljene evalvacije učinkov policijskega dela v skupnosti v Sloveniji ni še nihče opravil, je mogoče zaznati, da se pripravljenost ljudi za sodelovanje s policijo po dejavnem uveljavljanju policijskega dela v skupnosti veča (Ivančič, 2011). Kljub velikemu napredku v praksi še vedno obstaja precej velika razlika med idealno filozofijo policijskega dela v skupnosti (Trojanowicz in Bucqueroux, 1990) in njegovo izvedbo v slovenski družbenonadzorstveni praksi (Meško, 2006). Kljub prizadevanjem za vzpostavljanje lokalnega partnerstva v okviru varnostnih sosvetov glavno odgovornost za reševanje varnostne problematike še vedno nosi policija. Zadnje ugotovitve kažejo, da je treba za učinkovito policijsko delo v skupnosti zagotoviti visoko stopnjo integritete na obeh straneh, pri policiji in pri predstavnikih lokalnih skupnosti, predvsem pri županih in direktorjih občinskih uprav. Poudariti je treba, da je integriteta partnerjev pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni (Ziembo-Vogl in Meško, 2000) pomembna sestavina uspešnega policijskega dela v skupnosti.

Literatura

1. Černič, M., Makarovič, M., in Macur, M. (2010). *Javnomnenjska raziskava o ocenah in stališčih prebivalcev Republike Slovenije o delu policije 2009*. Nova Gorica: Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici.
2. Gorenak, V., in Gorenak, I. (2010). Zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti. V: T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Zbornik prispevkov, 12. slovenski dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
3. Gorenak, V., in Prijatelj, M. (2005). Stališča in ocene prebivalcev do dela policistov kot kriterij merjenja uspešnosti policije. *Organizacija*, 38(7), str. 347–353.
4. Ivančič, D. (2011). *Sodelovanje lokalne skupnosti in policije v Pomurju*. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru.
5. Jere, M., Eman, K., in Bučar-Ručman, A. (2011). Priprava nove resolucije o preprečevanju in zatiranju kriminalitete – poročilo o okrogli mizi. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 62(2), str. 217–220.
6. Kolenc, T. (2002). *Slovenska policija*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, Generalna policijska uprava.
7. Kosmač, F., in Gorenak, V. (2004). Stališča komandirjev policijskih postaj do policijskega dela v skupnosti. V: B. Lobnikar (ur.), *5. slovenski dnevi varstvoslovja* (str. 714–726). Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
8. Lobnikar, B., in Meško, G. (2010). Responses of police and local authorities to security issues in Ljubljana, the capital of Slovenia. V: M. Cools et al. (ur.), *Police, policing, policy and the city in Europe* (str. 175–195). The Hague: Eleven International Publishing.
9. Majcenovič, N. (2011). *Policijsko delo v skupnosti v mestu Maribor: pomen, implementacija in pripravljenost ljudi za sodelovanje s policijo v mestu Maribor*. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru.
10. Meško, G. (2001). V skupnost usmerjeno policijsko delo – izziv za slovensko policijo?. *Teorija in praksa*, 38(2), str. 272–289.
11. Meško, G. (2004). Partnersko zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti – želje, ideali in ovire. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 55(3), str. 258–265.
12. Meško, G. (2006 a). Policing in a post-socialist country: critical reflections. V: *Understanding crime: structural and developmental dimensions, and their implications for policy (Plenary address at the annual conference of the ESC)*. Tübingen: Institut für Kriminologie der Universität Tübingen.
13. Meško, G. (2006). Perceptions of Security: Local Safety Councils in Slovenia. V: U. Gori in I. Paparella (ur.), *Invisible Threats: Financial and Information Technology Crimes and National Security* (str. 69–89). Amsterdam: IOS Press.
14. Meško, G. (2009). Transfer of Crime Control ideas – Introductory Reflections. V: G. Meško in H. Kury (ur.), *Crime Policy, Crime Control and Crime Prevention – Slovenian Perspectives* (str. 5–19). Ljubljana: Tipografija.
15. Police Professionalism in an Emerging Democracy: The Slovenian Experience. V: T. R. Tyler (ur.), *Legitimacy and Criminal Justice* (str. 84–115). New York: Russell Sage Foundation.
16. Meško, G., in Lobnikar, B. (2005). The contribution of local safety councils to local responsibility in crime prevention and provision of safety. *Policing: An international journal of police strategies & management*, 28(2), str. 353–373.
17. Meško, G., in sodelavci (2000). *Strah pred kriminaliteto, policijsko preventivno delo in javno mnenje o policiji: raziskovalno poročilo*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
18. Meško, G., Bahor, A., in Kosmač, F. (2004). Varnost v lokalni skupnosti – želje, ideali in ovire. V: B. Lobnikar (ur.), *Zbornik prispevkov, 5. slovenski dnevi varstvoslovja* (str. 727–734). Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
19. Meško, G., in Lobnikar, B. (2005 a). Policijsko delo v skupnosti: razumevanje uvoženih idej, njihova kontekstualizacija in implementacija. V: G. Meško, M. Pagon in B. Dobovšek (ur.), *Izzivi sodobnega varstvoslovja*. Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede, str. 89–109.
20. Meško, G., Nalla, M., in Sotlar, A. (2006). Cooperation on police and private security officers in crime prevention in Slovenia. V E. Marks, A. Meyer in R. Linssen (ur.), *Quality in crime prevention* (str. 133–143). Norderstedt: Books on Demand.
21. Mikulan, M. (1997). *Preprečujmo kriminal skupaj*. Ljubljana: Mihelač.

22. Ministrstvo za notranje zadeve. (2003). *Letni načrt dela policije za leto 2003*.
23. Ministrstvo za notranje zadeve. (2007). *Srednjeročni načrt razvoja in dela policije za obdobje 2008–2012*.
24. Ministrstvo za notranje zadeve. (2008). *Temeljne usmeritve za pripravo srednjeročnega načrta razvoja in dela policije v obdobju 2008–2012*.
25. Ministrstvo za notranje zadeve. (2010 a). *Usmeritve in obvezna navodila za pripravo letnega načrta dela policije v letu 2011*.
26. Ministrstvo za notranje zadeve. (2010). *Poročilo o raziskavi stanja na področju v skupnost usmerjenega policijskega dela – stališča občinskih varnostnih svetov*.
27. Ministrstvo za notranje zadeve. (2011). *Predlog Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016*.
28. Mitar, M. (1995). V skupnost usmerjeno policijsko delo v nekaterih državah pro-zahodne usmeritve. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo* 46(3), str. 237–249.
29. Pagon, M., in Lobnikar, B. (2001). V skupnost usmerjeno policijsko delo v mestu Ljubljana: ugotavljanje potreb za ustanovitev mestne policije ali redefiniranje dela državne policije: končno poročilo s popravki. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
30. Pečar, J. (2001). Policija in (lokalna) skupnost. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 52(2), str. 132–140.
31. Pečar, J. (2002). Preprečevanje kriminalitete in policija. *Varstvoslovje*, 4(2), str. 122–131.
32. Policija. (2012 a). *Vodje policijskih okolišev po policijskih upravah*. Pridobljeno na <http://www.policija.si/index.php/dravljani-in-policija/vodje-policijskih-okolisev>.
33. Policija. (2012 b). *Zgodovina in razvoj*. Pridobljeno na <http://www.policija.si/index.php/dravljani-in-policija>.
34. Policija. (2012). *O policiji*. Pridobljeno na <http://www.policija.si/index.php/o-policiji>.
35. Policijska uprava Maribor. (2011). *V Mariboru organizirali strokovni posvet Ohranimo naše mesto varno*. Pridobljeno na http://www.policija.si/index.php/policijske-uprave/pu-maribor/index.php?option=com_content&view=article&id=10035&Itemid=245.
36. Pomurje.si. (2011). *Policisti morajo „nazaj k ljudem“*. Pridobljeno na <http://pomurje.si/aktualno/pomurje/policisti-morajo-nazaj-k-ljudem/>.
37. Possnig, G. (17. maj 2011). Policija mora biti osredotočena na lokalno okolje. *Delo*. Pridobljeno na <http://www.delo.si/clanek/153366>.
38. Pungerčar, A., in Meško, G. (2005). Ocena dela varnostnih svetov v Sloveniji. V: B. Lobnikar (ur.), *6. slovenski dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
39. Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2007–2011. (2007). *Uradni list Republike Slovenije* (40).
40. Resolucija o preprečevanju in zatiranju kriminalitete. (2006). *Uradni list Republike Slovenije* (43).
41. Smolej, D., in Gorenak, V. (2011). Ocene in stališča županov in svetnikov do dela policije – študija primera. V: T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Zbornik prispevkov, 12. slovenski dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
42. Svetek, S. (2011). Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni. V: P. Umek (ur.), *12. slovenski dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
43. Tomaževič, T., in Koporec, A. (2007). Policijsko delo v skupnosti na Gorenjskem. V: B. Lobnikar (ur.), *8. slovenski dnevi varstvoslovja, Varnost v sodobni družbi groženj in tveganj*. Maribor: Fakulteta za varnostne vede.
44. Trojanowicz, R., in Bucqueroux, B. (1990). *Community Policing: a Contemporary Perspective*. Cincinnati: Anderson Publishing Co.
45. Vrtič, F. (2006). Razhajanje med oceno stanja in med pričakovanji ljudi do policije iz območja PU Maribor. V: B. Lobnikar (ur.), *Raznolikost zagotavljanja varnosti, VII. dnevi varstvoslovja* (str. 646–656). Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.
46. Vrtič, F., in Gorenak, V. (2008). Varnost v lokalni skupnosti – študija primera. *Lex localis*, 6(1), 41–70.
47. Vratarič, K. (2011). *Pomurski policisti in župani dobro sodelujejo*. Pridobljeno na http://www.pomurec.com/vsebina/3827/Pomurski_policisti_in_zupani_dobro_sodelujejo.
48. Zakon o lokalni samoupravi. (2007). *Uradni list Republike Slovenije* (94).
49. Zakon o občinskem redarstvu. (2006). *Uradni list Republike Slovenije* (106).
50. Zakon o policiji. (1998). *Uradni list Republike Slovenije* (49).
51. Ziembo-Vogl, J., in Meško, G. (2000). Conceptualizing the ethical aspects of community policing's inception and practice. V: M. Pagon (ur.), *Policing in Central and Eastern Europe, Ethics, integrity, and human rights* (str. 523–536). Ljubljana: College of Police and Security Studies.
52. Žaberl, M. (2004). Vodja policijskega okoliša – slovenski policist za preventivo. V: G. Meško (ur.), *Preprečevanje kriminalitete – teorija, praksa in dileme* (str. 271–285). Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.
53. Žerak, A. (2004). V skupnost usmerjeno policijsko delo v severno primorski regiji: primerjava mnenja policistov in prebivalcev. V: B. Lobnikar (ur.), *5. slovenski dnevi varstvoslovja* (str. 751–760). Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.

Community policing practice and research in Slovenia

Maja Jere, Junior Researcher, Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor, Kotnikova 8, 1000 Ljubljana, Slovenia, e-mail: maja.jere@fvv.uni-mb.si

Andrej Sotlar, Ph.D., Assistant Professor in Security Systems, Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor, Kotnikova 8, 1000 Ljubljana Andrej, Slovenia.

Gorazd Meško, Ph.D., Full Professor of Criminology and Dean of the Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor, Kotnikova 8, 1000 Ljubljana, Slovenia.

After 1991 the Slovenian police began laying new foundations for preventive measures and community-oriented policing. The old mechanisms of social control were abandoned to be followed by several attempts at reforming the Slovenian police force, thereby bringing it closer to the Western concepts of policing. Since 1998 several surveys based on various respondent types (police officers and residents) have been commissioned, focusing in particular on officer and citizen perception of preventive work, the willingness of citizens to cooperate with the police, the levels of satisfaction with the service of community policing officers (CPOs) and other officers, the functioning of local security panels, the level of trust in the police, crime-related anxiety and the partnership between the police and local communities. The findings reveal that residents are moderately satisfied with the cooperation of local police. Residents also believe that they are generally more willing to assist the police than the officers are prepared to allow. Both sides favour community policing over a more traditional approach, and citizens support a greater police field presence. On the other hand, police commanders feel that local communities should play a more active role in local consultation bodies. The police say they are aware of the need to create partnerships. They are working closer with residents in order to increase their awareness that they are there to serve the people. Although there have been attempts made to boost local partnerships in the framework of local security councils, the lion's share of responsibility for resolving local security issues still rests with the police. The major challenges that remain unanswered concern how to encourage local residents to participate in efforts to enhance safety, how to consolidate the deployment and implementation of the philosophy of community policing, and how the high-level of integrity of both partners can be maintained.

Keywords: community policing, community policing officer (CPO), local security panel, providing security at the local level, Slovenia.

UDC: 315.74:659.4(497.4)